

VALORIFICAREA COLECȚIEI DE DOCUMENTE RARE
(DIN EXPERIENȚA BIBLIOTECII ȘTIINȚIFICE USARB)

*THE COLLECTION OF RARE DOCUMENTS VALUATION:
SCIENTIFIC LIBRARY EXPERIENCE OF USARB*

Elena CRISTIAN¹ [ORCID: [0000-0002-6365-7013](https://orcid.org/0000-0002-6365-7013)]

Svetlana CECAN² [ORCID: [0000-0001-8690-8172](https://orcid.org/0000-0001-8690-8172)]

Abstract: *The article reflects the successful activities in the process of valorization and promotion of the Collection of Rare Documents within the USARB Scientific Library. The concept regarding the valorization of the Collection of Rare Documents, presented in this article, constitutes an effective interaction with a positive impact of communication with library users.*

Keywords: *Collection of Rare Documents, national projects, scientific activities, publishing activities, studies, researches, exhibitions, cultural events*

Biblioteca Științifică a Universității de Stat „Alecă Russo” din Bălți este posesoarea unei Colecții de Documente Rare, care cuprinde aproximativ 8 000 u.m., în 14 limbi: Carte rară și veche – 5 748 u.m., Carte cu autograf și dedicații – 1 438 u. m., Colecția de carte religioasă, *Ioan Nicorici* – 750 u.m. Constituirea colecției a început odată cu fondarea Institutului Învățătoresc și a Bibliotecii Științifice (a. 1945) și continuă până în prezent. Cărțile din colecție datează din secolul al XVIII-lea și ilustrează munca și dragostea bibliotecarilor dăruită cărților de-a lungul timpului. Documentele din colecție au un caracter enciclopedic și universal din toate domeniile cunoașterii.

Colecția de Documente Rare cuprinde: documente remarcabile prin autori, măiestrie grafică, valoare bibliofilă, carte românească, cărți în limbi străine, cu tiraj limitat, ediții *princeps* și *antume*, cărți cu o prezentare poligrafică și artistică deosebită, cărți cu autograf și dedicații, cu însemnări ale unor personalități, cu ex-libris, periodice vechi, partituri muzicale, curiozități tipografice, cărți miraculoase etc., și reprezintă o comoară fără de preț - fondul de aur - mândria Bibliotecii noastre.

Colecția de Documente Rare are rolul de a valorifica complexitatea conținuturilor documentelor rare și vechi, cu valoare bibliofilă, istorică, științifică, artistică și rolul de a proteja, conserva și păstra acest patrimoniu cultural.

Fiind deținătorii și gestionarii acestei Colecții, am simțit o provocare, o motivare, o necesitate de a prezenta o serie de activități menite spre centrarea

---

¹ Șefă serviciu, Biblioteca Științifică a USARB, elena.cristian12@gmail.com

²Bibliotecară, Biblioteca Științifică a USARB, svetlana.cecan@gmail.com

atenției comunității asupra modului prin care a fost valorificată, pe parcursul anilor, Colecția de Documente Rare a Bibliotecii Științifice USARB.

Bibliotecarii implicați în conceptul de valorificare a Colecției de Documente Rare de la începutul formării sale până în prezent, au pregătit, au inspirat publicul prin, activități, expoziții, dialoguri, prezentări generate și integrate în cadrul diverselor evenimente.

În general, conceptul Valorificarea Colecției de Documente Rare poate fi împărțit în mai multe părți și mai multe activități organizate de către serviciile Bibliotecii, în scopul valorificării/promovării/prezentării, resurselor unicate ale Bibliotecii Științifice a USARB.

În continuare vom examina o suită de activități științifico-didactice, de analiză-sinteză, pentru a cunoaște mai bine procesul de valorificare a Colecției de Documente Rare sub diverse aspecte. De asemenea, vom examina particularitățile procesului de valorificare și metodologia aplicată în Biblioteca Științifică a USARB, privind gestionarea patrimoniului deținut.

Activități științifice, cu sarcini de bază:

Valorificarea rezultatelor științifice și de cercetare ale bibliotecarilor, prin diversificarea serviciilor info-bibliotecare, prezentarea și promovarea experienței la reuniunile profesionale de nivel local/național/internațional, prin intermediul Conferinței științifice internaționale, *Tradiție și inovare în cercetarea științifică*, (12 ediții), inclusă în *Registrul național al manifestărilor științifice*, [Conferința științifico-practică Tradiție și noi paradigme de cercetare în biblioteconomie](#), alte Conferințe Științifice, *Colloquia Bibliothecariorum*, ateliere profesionale etc.

Participare la proiecte internaționale și naționale în cadrul USARB și alte instituții.

Promovarea valorilor documentare din Colecția de Documente Rare, prin intermediul comunicărilor, expozițiilor de documente, mass-media etc.

Valorificarea și asigurarea accesului la resursele informaționale din Colecția de Documente Rare.

Organizarea activității de pregătire pentru elaborarea/editarea lucrărilor bibliografice în colecțiile: *Vestigia Semper Adora*, *Bibliographia Universitas*, *Facultas Biography* – USARB, Personalități universitare bălțene etc.

Realizarea cercetărilor privind conținutul Colecției de Documente Rare și publicarea în reviste de specialitate, reviste științifice naționale și internaționale, în format electronic și tradițional: [Confluente bibliologice](#), [Bibliouniversitas@ABRM.md](#), [Magazin Bibliologic](#), [Revista Română](#), [Revista Viața Studentească](#) etc.

Cercetările științifice și bibliografice ale personalului Bibliotecii au fost apreciate și premiate cu diplome, premii și mențiuni.

Participări la proiecte naționale/internaționale:

Proiectul Early 19th Century Bessarabian Charters and Historical Documents - Cărți basarabene și documente istorice din secolul al XIX-lea a fost realizat de Biblioteca Națională a Republicii Moldova în colaborare cu Ambasada SUA în Republica Moldova, Ministerul Educației, Culturii și Cercetării al Republicii

Moldova, Liga Bibliotecarilor din Republica Moldova „Alexe Rău” (2018). În cadrul proiectului a fost promovat atelierul „Tehnologii și metode inovatoare în restaurarea documentelor vechi”. S-a accentuat importanța procesului de prezervare a colecțiilor, interesele comune pe care le au bibliotecarii din diferite țări de a *elabora* diverse politici, metode, concepte fundamentale de prezervare, securitate, valorificare, utilizarea evaluării colecțiilor și pregătirea pentru reformatare (incluzând digitizarea).

Registrul Național „Memoria Moldovei”

Programul Național „Memoria Moldovei” a fost elaborat în anul 1998, sub egida Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova, după modelul Programului internațional „Memoire du Monde”, lansat de UNESCO în 1992. Misiunea programului este salvagardarea patrimoniului documentar al Republicii Moldova prin: cooperarea la nivel național, îmbunătățirea gestionării fondurilor patrimoniale, dezvoltarea și diversificarea căilor de acces și comunicare la el. Acumularea datelor privind documentele patrimoniale a fost efectuată, în baza informațiilor prezentate, de către 14 instituții de depozitare, care dețin în colecțiile lor documente patrimoniale, ce fac obiectul patrimoniului cultural național mobil, de importanță internațională, națională și teritorială. În 2003, au fost transferate pentru Programul „Memoria Moldovei” 200 de notițe bibliografice, informații despre cărțile rare de patrimoniu din BȘ USARB, unele din ele fiind unicate în RM.

În continuare prezentăm câteva titluri unicate:

1. **Lambrior, Alexandru**. Carte de citire : (bucăți scrise cu litere chirilice în deosebite veacuri) / cu o introducere asupra limbii române de A. Lambrior. – Ed. a 2-a îmbunătățită și îndreptată de aut. – Iași : Ed. Israel Kuperman, 1890 (Tip.-Litogr. Buciumului Român). – [III], LXXXV, 351, [2] p. – (Biblioteca instructivă).

2. **Alecsandri, Vasile**. Ovidiu: dramă în 5 acturi și în versuri / V. Alecsandri ; cu o prefață de I. Bianu. – București : Ed. Libr. Socec & Comp., 1901. – 147 p. – Dramă din Vol. XI al Operelor complete și IV al Teatrului.

3. **Russo, Alexandru (Alec)**. Cântarea României / Alexandru Russo. – București : Minerva, 1902 (Inst. de Arte Grafice). 62 p. – (Bibl. populară „Minerva” ; Nr. 4). (BȘ US „Alec Ruso” din Bălți).

4. **Russo, Alexandru (Alec)**. Piatra Corbului / Alexandru Russo ; traducere [din limba franceză] de V. Alecsandri ; Soveja / traducere [din limba franceză] de Al. Odobescu ; prefață de P. V. Haneș. – București : Ed. Libr. Socec & Co., 1908. – IX, 86 p. – (Biblioteca românească enciclopedică „Socec” ; Nr. 15; Bibl. Culturală (Autorii români clasici).

5. **Iorga, Nicolae**. Istoria literaturii românești în veacul al XIX-lea de la 1821 înainte : în legătură cu dezvoltarea culturală a neamului : [în 3 voi.]. Vol. III : Anul '48 și urmările sale : Opera poetică a emigranților ; Literatura din țară de la 1847 până la agitațiile pentru unire ; Regalitatea literară a lui Vasile Alecsandri ; Literatura românească în epoca Unirii și supt Domnia lui Vodă Cuza (1848-[18]66) / N. Iorga. – Vălenii-de-Munte : Ed. Tip. „Neamul Românesc”, 1909. – 348 p.

6. **Alecsandri, Vasile.** Scrisori inedite : corespondența cu Edouard Grenier 1855-1885 / V. Alecsandri ; traducere și publicare cu o introducere de Alecsandrescu-Doma. – București : Ed. „Universala”, Leon Alcalay & Co., [1911]. – XI, 88, VIII p. – (Biblioteca pentru toți ; Nr. 686).

7. **Ghibănescu, Gheorghe.** Slovar / Gh. Ghibănescu. – Iași : Tip. „Dacia P.&D. Iliescu”, 1911. – 74 p. – Alăturat la „Ispisoace și Zapise”(Vol. III, p. 2). – Pe cop. tit. : Slovar Slavo-Român.

Biblioteca Națională Digitală „Moldavica”

Biblioteca Națională Digitală Moldavica, oferă acces integrat la moștenirea culturală scrisă, inclusiv cărți, manuscrise, tipărituri vechi și rare, alte documente patrimoniale. În 2010, au fost puse bazele Bibliotecii Naționale Digitale (BND) „Moldavica” – prima bibliotecă digitală din republică, concepută să asigure prezervarea digitală a documentelor patrimoniale, incluse în Registrul Programului Național „Memoria Moldovei”, axată pe trei piloni de bază: tehnologiile informaționale, utilizatorul și biblioteca electronică.

Participări la întruniri profesionale naționale/internaționale privind valorificarea Colecției de Documente Rare

Una dintre cele mai importante activități ale bibliotecii în vederea recunoașterii competenței la nivel internațional constă în participarea la diverse întruniri profesionale (cele mai recente):

- Simpozionul **Contribuția bibliotecii la afirmarea diversității culturale în spațiul românesc**, ediția a VII-a, cu tema: **Biblioteca – tezaur al memoriei științifice și culturale**, 22 iunie 2023. În cadrul Simpozionului, Aculina Mihaluța, Elena Cristian au prezentat comunicarea *Spiritul românesc în colecția de carte rară și veche a Bibliotecii universitare bălțene* (online).
- Conferința Științifică Internațională **„Latinitate, Romanitate, Românităte”**, ediția a 6-a, 3-5 noiembrie 2022., cu comunicarea prezentată de Igor Cereteu, Aculina Mihaluța *Biblioteca preotului Gheorghe Armașu din Petreni: o comoară regăsită. Despre cartea românească*.
- Sesiunea anuală a Secțiunii Carte veche. Conservare. Restaurare din cadrul Asociației Bibliotecarilor din România (ABR), în colaborare cu Biblioteca Academiei Române. Genericul sesiunii - **Bibliotecile și valorificarea cărții vechi românești și occidentale. Circulația cărții românești vechi în Basarabia**, 27 mai 2021. Aculina Mihaluța și Elena Cristian au prezentat comunicarea *Cărți religioase vechi în colecția Bibliotecii Științifice a Universității de Stat „Alecu Russo” din Bălți*.
- Simpozionul Științific Internațional **„Valori Bibliofile”**– 2018, ediția a XXVII-a, Politici de prezervare a patrimoniului în cadrul instituțiilor infodocumentare, organizat de către Biblioteca Națională a Republicii Moldova, în colaborare cu Ministerul Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova, Liga Bibliotecarilor din Republica Moldova „Alexe Rău”, Societatea Științifică de Bibliofilie și Ex-libris „Paul Mihail” din

Moldova, 14-15 iunie 2018. Elena Cristian a prezentat comunicarea, *Prezervarea și promovarea valorilor bibliofile în biblioteca universitară din Bălți*.

Comunicări, elaborate în baza studiilor și cercetărilor

Comunicările prezentate privind valorificarea Colecției de Carte Rară s-au remarcat prin diversitate, varietate, *abordări conceptuale*. În cadrul întrunirilor profesionale locale naționale și internaționale, bibliotecarii bălțeni au elaborat și prezentat peste 40 de comunicări.

- Cristian, Elena. *Colecția „Ioan Nicorici” - 10 ani de succes* // Colloquia Bibliothecariorum *In memoriam Faina Tlehuci*, ediția a VIII-a, 20 februarie 2020. – http://libruniv.usarb.md/xXx/reviste/bibliouniv_rev/articole/2020-1/cristian_colectia_nicorici.pdf
- Iulic, Margarita. *Documente bibliofile în colecția de cărți „Nicolae Varnay”* / Margareta Iulic, Valentina Vacarciuc // Colloquia Bibliothecariorum *In memoriam Faina Tlehuc*, ediția a VI-a, 23 februarie 2018. – <https://www.slideshare.net/libruniv/margarita-iulic-valentina-vacarciuc-documente-bibliofile-n-colecia-de-cri-nicolae-varnay>
- Cristian, Elena. *Ex-libris și supralibros – simboluri ale creației artistice, ornamente ale cărților noastre* / Elena Cristian, Svetlana Cecan // Colloquia Bibliothecariorum *In memoriam Faina Tlehuci*, ediția a VI-a, 23 februarie 2018.
- Melnic, Lilia. *Documente în limba franceză din Colecția de Carte Rară a Bibliotecii Științifice a USARB* // Colloquia Bibliothecariorum *In memoriam Faina Tlehuci*, ediția a V-a, 23 februarie 2017. – <https://www.slideshare.net/libruniv/lilia-melnic-documente-n-limba-francez-din-colecia-de-carte-rar-a-bibliotecii-tinifice-usarb>
- Cristian, Elena. *Promovarea diversității : publicații din domeniul artei în patrimoniul documentar instituțional* / Elena Cristian, Svetlana Cecan // Colloquia Bibliothecariorum *In memoriam Faina Tlehuci*, ediția a V-a, 23 februarie 2017. – <https://www.calameo.com/books/001133349177d57fe17dd>
- *Lucrări reprezentative ale tiparului din secolul al XVIII-lea în Colecția BȘ USARB* // Colloquia Bibliothecariorum *In memoriam Faina Tlehuci*, ediția a III-a, 2015.

Articole

Cercetările efectuate de-a lungul anilor s-au materializat și în elaborarea și publicarea articolelor științifice, care au rolul de a valorifica, prezenta progresul activităților privind valorificarea Colecției de Documente Rare. În total au fost publicate peste 100 de articole în studii, monografii, reviste, publicații de specialitate: *Confluente Bibliologice*, *Magazin Bibliologic*, *Bibliouniversitas@ABRM.md*, *Revista Română*, „Tradiție și noi paradigme de cercetare în biblioteconomie”, conferință științifico-practică, *Colloquia bibliothecariorum „Faina Tlehuci”* etc.

Mai jos prezentăm doar câteva exemple:

- **Cristian, Elena.** Cărți valoroase ale scriitorilor basarabeni din Colecția de Carte Rară, BȘ USARB / E.Cristian, Svetlana Cecan // Confluente Bibliologice. Revista de biblioteconomie și științe ale informării. – 2022. – Nr 1/2 – P. 136-142. – ISSN 1857-0232 <http://www.libruniv.usarb.md/xXx/reviste/confbib/confbib.html>
- **Cristian, Elena.** Perle valoroase în colecțiile particulare / E.Cristian, Svetlana Cecan, Colloquia bibliothecariorum „Faina Tlehuci”, Ediția a 7-a, 23 februarie 2019 / redactor responsabil: Elena Harconița ; colegiul de redacție: Lina Mihaluța, Elena Stratan ; rezumate în limba engleză: Valentina Topalo. – Bălți : US „Alec Russo” din Bălți, 2020. – 137 p. : fig., fot., tab. P. 14-24
- **Mihaluța, Aculina.** Colecția particulară Mircea Filip – componentă a patrimoniului Bibliotecii Științifice USARB / A. Mihaluța, Elena Cristian // Revista Română. Fondată la 1861 de A. I. Odobescu. – 2020 toamna. – Nr 3/4 (101-102) P. 35-38. – ISSN 1224-2454.
- **Cristian, Elena.** Cărți cu autograf, dedicații, Ex-libris și supralibros în colecțiile Bibliotecii Științifice a Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți / E. Cristian // Magazin bibliologic. – 2017. – Nr 3/4 – P. 112-124. – ISSN 1857-1476; <http://www.bnrm.md/files/publicatii/Magazin-bibliologic2017-3-4.pdf>
- **Cristian, Elena.** Ediții de lux și bibliofile din colecția de patrimoniu a BȘ USARB / E. Cristian, Svetlana Cecan // Colloquia Bibliothecariorum „Faina Tlehuci” = Colloquia Bibliothecariorum „Faina Tlehuci”, ed. a 4-a, 23 febr. 2016. – Bălți, 2016. – P. 12-19. – ISBN 978-9975-50-190-3; <http://www.slideshare.net/libruniv/elena-cristian-svetlana-cecan-ediii-de-lux-i-bibliofile-din-colecia-de-patrimoniu-a-b-usarb>
- **Scurtu, Elena.** Potențialul formativ al colecției de carte rară / Elena Scurtu, Anișoara Nagherneac // Confluente bibliologice. – 2010. – Nr 1-4 – P. 106-112. – ISSN 1857-0232; <http://www.libruniv.usarb.md/xXx/reviste/confbib/confbib.html>

Materiale promoționale cu informații despre resursele din Colecția de Documente Rare

- **Biblioteca Științifică = Scientific Library : cartea de vizită 1945-2015** / alcătuitor: S. Ciobanu (design/machetare/tehored.), V. Topalo, E. Stratan ; redactor responsabil: Elena Harconița ; traducere în limba engleză: V. Topalo ; Biblioteca Științifică a Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți. – Bălți, 2015. – 32 p. : fot. – Tit., text paral.: lb. rom., engl. – ISBN 978-9975-50-159-0; http://tinread.usarb.md:8888/tinread/fulltext/bib_usarb/sci_libr.pdf
- **Biblioteca Științifică a Universității de Stat Alec Russo = Scientific Library of Alec Russo State University Balts Moldova** : Ghid = Guide / redactor: E. Harconița, V. Topalo, L. Alexanchin ; design/tehoredactare: S. Ciobanu. – Ed. a 2-a. – Bălți, 2013. – Pliant color. – Tit. și text paral.

în lb. rom. și engl ; <http://tinread.usarb.md:8888/tinread/fulltext/ghid/pliant2.pdf>

- **Harconița, Elena. Ghidul utilizatorului** / E. Harconița, L. Mihaluța, E. Stratan ; design: S. Ciobanu ; Biblioteca Științifică a Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți. – Ed. a 2-a rev. și compl. – Bălți, 2010. – 60 p. – (Colecția Cultura Informațională) ; http://tinread.usarb.md:8888/tinread/fulltext/harconita/ghid_utilizator.pdf
- **Oficiul Organizarea și conservarea colecțiilor** : [pliant] / Biblioteca Științifică a Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți ; alcătuitor: E. Cristian, S. Cegan ; machetare/design : Silvia Ciobanu. – Bălți, 2020. – Pliant.

Expoziții

Valorificarea și promovarea patrimoniului de carte are loc și prin organizarea expozițiilor, care au drept scop prezentarea unei game variate de resurse informaționale, familiarizând utilizatorii cu patrimoniul bibliotecii. Aceste documente sunt destinate procesului de cercetare, instruire, dezvoltare, formare. În total au fost organizate, prezentate, vernisate peste 50 expoziții care cuprind în totalmente sau parțial documente rare și vechi.

Expoziții de carte rară online

- Din colecția de cărți rare : Expoziție online – http://tinread.usarb.md:8888/tinread/fulltext/bs/carti_rare.pdf
- Cărți cu autograf și dedicații în colecțiile Bibliotecii Științifice USARB : Expoziție online – http://tinread.usarb.md:8888/tinread/fulltext/bs/carti_autograf.pdf
- Valori bibliofile cu Supralibros și Ex-Libris în colecția Bibliotecii Științifice USARB : Expoziție online. – http://tinread.usarb.md:8888/tinread/fulltext/bs/valori_bibl.pdf

Expoziții tematice online în cadrul cărora au fost expuse diverse cărți rare

- „Numele lui Alecu Russo va crește cu timpul și va străluci glorios” (Vasile Alecsandri) : Expoziție online. – http://libruniv.usarb.md/index.php?option=com_allvideoshare&view=video&slg=alecu-russo-200-de-ani-de-la-nastere&lang=ro
- Ion Creangă, 180 de ani de la naștere: Expoziție online. – http://www.libruniv.usarb.md/index.php?option=com_allvideoshare&view=video&slg=ion-creanga-180-de-ani-de-la-nastere&lang=ro
- Nicolae Iorga, istoric, publicist, scriitor și om politic : Expoziție online. – http://tinread.usarb.md:8888/tinread/fulltext/expo_tem2/iorga.pdf
- Mihail Kogălniceanu, prozator, publicist, istoric, om politic – 200 de ani de la naștere : Expoziție online. – <https://www.calameo.com/books/0011333490df1333b6790>

Prezentări de expoziții tradiționale cu cărți rare: *Daruri de carte rară; Rare, prețioase, unice; Valori culturale religioase din Colecția „Ioan Nicorici”* etc.

Prezentări de resurse documentare unicat (peste 500 prezentări de-a lungul anilor). Câteva din ele oferite:

- Oaspeților din România participanți la Conferința „Cuvântul care ne unește”, ediția a III-a, organizată de Liga Scriitorilor Români (LSR), Filiala Iași Nord-Est în parteneriat cu USARB (29.04.2023)
- Elevilor Colegiului de Medicină Bălți, grupa AMg 104, însoțiți de diriginta Ceban Galina, care au vizitat spațiile Bibliotecii Științifice a USARB. Elevii au fost profund impresionați de colecția de Cărți Rare a Bibliotecii Științifice (12.10.2022)
- Musafirilor de la Universitatea „Petre Andrei”, Iași, România, participanți la Conferința Științifică Internațională „Asistența psihologică la etapa contemporană: realități și perspective”, ediția II-a (21.10.2022).

Prezentări în mass-media

Promovarea, valorificarea colecțiilor prin comunicate de presă, interviuri la TV: Ora Bălțului, TVR Moldova, www.stiripozitive.eu, canalul YouTube, TV Nord, Actualități TV, Telecompania BTV, Bălți.

Urmează o listă a prezentărilor la emisiuni televizate: Colecție de cărți religioase vechi la USARB; Istoria și viața orașului Bălți; Împărăția cărților vechi de la Bălți; Biblioteca Științifică USARB, O carte de vizită; Vocea utilizatorului Bibliotecii universitare din Bălți; În vizită la Biblioteca Științifică a USARB; Patronul spiritual al universității omagiat la Bălți; Biblioteca virtuală i-a ampoare la Bălți; MILIARDELE DE LA BĂLȚI – cuvinte din Biblioteca Științifică a Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți; Сокровища Научной Библиотеки БГУ; Biblioteca Științifică a USARB; Cunoaște Biblioteca Ta.

Bloguri ale Bibliotecii Științifice a USARB

O modalitate de a promova documentele din Colecția de Documente Rare sunt blogurile Bibliotecii Științifice a USARB. Publicarea pe blog a informațiilor despre achizițiile recente din Colecția de Documente Rare are drept scop informarea, promovarea online a cărților, sporind curiozitatea, atrăgând noi utilizatori.

Blogul *Biblioteca Științifică în dialog cu cititorii* <https://bs-usarb.blogspot.com/> din 2015 – prezent) – 24 postări:

- Descoperă mănăstirea Putna
- O carte de excepție
- Nou în Colecția carte
- Notes barioteles
- Donație de carte de la Universitatea din Suceava
- Publicații de lux din colecțiile muzeului municipal „Regina Maria” Iași
- Arta sculpturii în lemn
- O carte specială în Colecția Carte Rară

Blogul *Biblioteca Științifică: Profesional*, reprezintă o modalitate de comunicare profesională eficientă, o posibilitate de interacțiune a comunității bibliotecare online, oferă începând, cu anul 2021, mai multe oportunități.

Rubrica Lecturi profesionale valorifică cele mai relevante articole din domeniul biblioteconomiei și științei informării:

- **Vasilev, Nicoleta.** Arta Ex-Librisului / N. Vasilev, Lucia Adascalita // Magazin Bibliologic. – 2021. –Nr.3 - 4. – P.146-154; <http://www.bnrm.md/files/publicatii/MB%203-4%202021.pdf>. În acest articol sunt reflectate și informații despre Biblioteca Științifică a USARB, Colecția de Documente Rare, care include ediții cu Ex-Librisuri.
- **Moțoc, Radu.** Colecția Manuscriptum / Radu Moțoc // Magazin Bibliologic. – 2017. – Nr 3/4. – P. 59-63. Colecția de lux Manuscriptum, ediția bibliofilă, poate fi consultată și la Biblioteca Științifică a USARB (Colecția Documente Rare).

Blogul Centrul de Informare a României

Publicarea pe blog a informațiilor despre activitățile Centrului, diverse prezentări de documente din Colecția de Documente Rare: Natalia Luchianciuc, bibliotecară, sala de lectură Științe Filologice, a prezentat publicului lucrarea **Miorița**, parte componentă a patrimoniului Carte Rară a Bibliotecii Științifice a USARB, documente despre personalitățile: Visarion Puiu, Ion Pelivan etc. au fost expuse în cadrul Mesei rotunde „**Eroii Bălțiului interbelic – „ambasadori” ai neamului românesc**”.

Rețele sociale

Rețelele de socializare, cum sunt nimate „noul „viu grai”, care permit interacționarea directă cu utilizatorii prin distribuirea de noutăți și actualizări privind documentele achiziționate. Rețelele de socializare - Facebook, Twitter și LinkedIn etc. sunt utile pentru valorificarea și promovarea documentelor rare. Valorificarea Colecției de Documente Rare se efectuează și în baza postărilor pe Internet: Open Library, Slideshare, Calameo, Issuu etc.

- Descoperă mănăstirea Putna <https://bs-usarb.blogspot.com/2023/05/descopera-manastirea-putna.html?spref=fb>
- Carte de excepție <https://bs-usarb.blogspot.com/2023/05/o-carte-de-exceptie.html?spref=fb>
- „Miorița” – izvorul nemuririi (170 ani de la publicare) : Expoziție online - <https://www.calameo.com/books/0011333496b9f8811de8b>, <https://www.linkedin.com/in/biblioteca-%C8%99tiin%C8%9Bific%C4%83-usarb-1392b310a/recent-activity/all/>

Activități editoriale

Activitatea editorială a inserat bibliografierea cărților rare, cărți cu autografe și dedicații, cu ex-libris în lucrări bibliografice cu adnotări editate în colecția *Vestigia Semper Adora*, cu 10 bibliografii orientate spre valorificarea colecției de carte rară a Bibliotecii: *Carte rară în limba română* – 3 fascicule, *Carte rară în limba franceză*, *Carte rară în limba engleză*, *Carte rară în limba rusă*, *Carte cu autograf și dedicații* - 2 volume, *Presa românească în colecțiile bibliotecii : ultimele decenii ale sec. XIX și primele decenii ale sec. XX*. În curs de apariție se află lucrarea, *Cărți cu ex-libris și supralibros, din colecțiile BȘ a USARB*. Mărturiile din documentele

rare aduc beneficii incontestabile procesului de instruire și cercetării științifice prin cunoașterea complexă a istoriei unei sau altei probleme, descoperirii unor fapte, situații, personalități necunoscute, studiilor comparative ale documentelor, evenimentelor similare. http://www.libruniv.usarb.md/index.php?option=com_content&view=article&id=24: bibliografii&catid=24&lang=ro&Itemid=336

Aprecieri la nivel local/național

Munca dedicată a bibliotecarilor a fost apreciată cu diverse diplome și premii profesionale:

- **În cadrul concursului Premiile Senatului USARB 2020**, categoria „Lucrări științifice cu caracter informativ” au fost desemnate cele mai reușite lucrări în domeniul biblioteconomiei și științelor informării:
- Premiul I - *Carte rară în limba rusă din colecțiile Bibliotecii Științifice* : Bibliografie / Biblioteca Științifică a Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți ; alcătuitori: Marina Șulman, Snejana Zadainova ; responsabil de ediție: Elena Harconița ; redactor bibliografic: Lina Mihaluța; design/copertă/machetare: Silvia Ciobanu. – Bălți : Biblioteca Științifică USARB, 2020. – 368 p. – (Vestigia Semper Adora. – ISBN 978-9975-50-230-6). <http://dspace.usarb.md:8080/jspui/handle/123456789/4630>;
- Diploma de gradul I pentru lucrarea - *Carte cu autograf și dedicații : catalog. Vol. II.*, grupul de autori: Lina Mihaluța, Elena Cristian și Svetlana;
- Diploma de gradul II - *Carte rară în limba engleză* : Contribuții bibliografice, a fost cordat grupului de autori Elena Harconița, Anna Nagherneac, Taisia Aculova, Lina Mihaluța, Tatiana Pogrebneac, Elena Scurtu.
- **În cadrul concursului național al ABRM** „Cele mai reușite lucrări în biblioteconomie și științe ale informării”, ediția 2021, Secțiunea *Lucrări Bibliografice*, Biblioteca Științifică a USARB s-a învrednicit de:
  - Premiul I: *Carte rară în limba rusă din colecțiile Bibliotecii Științifice*.
  - Premiul III: *Carte cu autograf și dedicații : catalog. Vol. II, 2015*

Evenimente culturale

În cadrul BȘ a USARB se promovează o gamă largă de evenimente, campanii, programe infodocumentare: Zilele Informării, Salonul editorial Universitaria - Contribuții științifico-didactice ale universitarilor bălțeni, Noul Utilizator, Săptămâna Educației Deschise, Ziua Științei, Zilele Universității, Ziua Națională de Sensibilizare privind Bibliotecile, audiții muzicale, reviste bibliografice, lansări de carte, realizate în cadrul Clubului Cărții, Salonului Muzical, Clubul BiblioSpiritus, Centrului de Informare a României. Toate aceste evenimente au sporit integrarea Bibliotecii în viața cultural-științifică a Facultăților prin mesajul educațional, științific, cultural, care cuprinde și valorificarea Colecției de Documente Rare.

Nocturna bibliotecilor

Bibliotecarii USARB au prezentat informații despre serviciile oferite de Bibliotecă, precum și de produsele elaborate, la evenimentul **Nocturna Bibliotecilor 2021 - Bibliotecari activi prin echitate și coeziune socială**.

Expoziția „Lectura – Subiect în pictură” a oferit o selecție de opere din muzeele lumii care dispun de ample galerii de artă a maeștrilor plastici universali și naționali. Au fost expuse lucrări de toate genurile picturii având ca subiect lectura și diverse moduri în care oamenii au citit/citesc de-a lungul istoriei. Valoroasele opere de artă reprezintă diferite perioade, începând cu secolul al XV-lea și până în zilele noastre <http://libruniv.usarb.md/index.php/ro/noutati/expozitii-tematice/video/lectura-in-pictura>.

Clubul Cărții

Clubul Cărții al Bibliotecii Științifice a USARB organizează mai multe evenimente, unele din ele sunt menite să pună în valoare și resursele informaționale din Colecția de Carte Rară Menționăm, în continuare, câteva expoziții:

- La 17 martie 2023, Ziua Comemorării scriitorului Alecu Russo - 204 ani de la naștere (17 martie 1819 - 04 februarie 1859) - expoziția digitală „Alecu Russo - poet, prozator, eseist, memorialist și critic literar român” http://www.libruniv.usarb.md/index.php?option=com_allvideoshare&view=video&Itemid=231&slg=alecu-russo-2022&lang=ro
- Ziua Națională a Culturii, Ziua nașterii lui Mihai Eminescu - expoziția digitală „Eminescu mereu Eminescu” http://dspace.usarb.md/eminescu_mereu <http://dspace.usarb.md:8080/jspui/handle/123456789/5351>
- „Natura în pictura artiștilor celebri : o selecție de documente din colecția de artă a Bibliotecii Științifice a USARB” : Expoziție <http://dspace.usarb.md:8080/jspui/handle/123456789/5660>
- Cântarea României – parte componentă al patrimoniului Carte Rară https://bs-usarb.blogspot.com/Cantarea_Romaniei_carte_rara

Clubul bibliotecarilor universitari BiblioSpiritus

Clubul bibliotecarilor universitari *BiblioSpiritus*, inaugurat la 27 mai 2004, ține să promoveze valorile și tradițiile bibliologice, propune dialoguri profesionale cu personalități meritorii din comunitatea bibliotecară, încercând să schimbe perspectivele spirituale ale lumii bibliotecare, să redimensioneze imaginea Bibliotecii și a Bibliotecarului în Mileniul III.

De Ziua Mondială a Cărții și Dreptului de Autor, Ziua Națională de Sensibilizare privind Bibliotecile: Biblioteca Ta – Progresul Tău, ediția a VII-a și Ziua Bibliotecarului, 23 aprilie, 20 aprilie 2023, a fost prezentată expoziția online *Izvorul nobleței și educația dragostei de lectură a utilizatorilor Bibliotecii Științifice a USARB (Trei decenii de fructuoasă colaborare cu Asociația Culturală „Pro Basarabia și Bucovina”, Filiala „Costache Negri”, Galați, România).*

În concluzie, consemnăm că timp de 78 de ani în Colecția de Documente Rare au fost achiziționate resurse informaționale pe diverse căi, cea mai veche metodă fiind - *Библиоколектор* - organizație care se ocupa de furnizarea cărților în biblioteci procurate de la mari biblioteci din centrele fostei URSS (Moscova, Sankt Petersburg, Tomsk, Kaluga, Odessa, Cernăuți etc.). Ștampilele de bibliotecă, *exlibrisurile*, însemnările manuscrise *ne vorbesc* despre posesorii succesivi și despre

circulația cărților. Însemnările de pe cărți servesc drept mijloc de cunoaștere a epocii în care a fost editat documentul și pun în evidență valoarea lor la acea vreme. La creșterea fondului de carte rară, un aport deosebit revine donațiilor de la *Asociația pro Basarabia și Bucovina filiala „Costache Negri” Galați*, documente în limba română din secolele XIX și XX, prezente în Bibliotecă începând cu anul 1992, de la *Universitatea Fresno din California, SUA*, precum și donațiile particulare de la: Iulius Popa, Radu Moțoc, Ion Manoli, Alexandru Budișteanu, Ioan Nicorici, Mircea Druc, Pavel Proca, Nicolae Varnay, Mircea Filip etc.

Urmărind practica Bibliotecii Științifice a USARB în domeniul valorificării Colecției de Documente Rare, cert este că personalul Bibliotecii acordă o atenție deosebită și permanentă valorificării patrimoniului și demonstrează capacități și aptitudini intelectuale, de creativitate, originalitate, fantezie, orientare rapidă și ușoară, cu impact pozitiv în dezvoltarea/gestionarea colecției. Rămânem în speranța că creativitatea în valorificarea colecției va contribui la popularitatea utilizării ei în educare, cercetare, în lărgirea orizonturilor culturale, științifice, didactice, sociale.

Referințe bibliografice:

1. COSOVAN, Veronica, KIRIAKOV, Mariana. Rolul programului național „Memoria Moldovei” în dezvoltarea funcției patrimoniale a Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova. In: *Magazin bibliologic* [online]. 2022, nr. 3, pp. 58 – 60. ISSN 1857-1476. Disponibil: http://moldlis.bnrm.md/bitstream/handle/123456789/1647/Cosovan_Kiriakov_BNRM.pdf?sequence=1&isAllowed=y
2. CRISTIAN, Elena, CECAN, Svetlana. *Metode inovative în valorificarea colecțiilor* [online] [citată 11 septembrie 2023]. Disponibil: http://dspace.usarb.md:8080/jspui/bitstream/123456789/5809/1/Cristian_E_metode.pdf
3. CRISTIAN, Elena. *Prezervarea și promovarea valorilor bibliofile în Biblioteca Științifică USARB* [online] [citată 14 septembrie 2023]. Disponibil: http://dspace.usarb.md:8080/jspui/bitstream/123456789/4233/1/Cristian_E_prezervarea.pdf